

Soyqırımı haqqında bütün tarixi həqiqətlər üzə çıxarılmalı və dünya ictimaiyyətinə çatdırılmalıdır

“Azərbaycan və Şərqi Anadoluda türk-müsəlman əhaliyə qarşı soyqırımları” mövzusunda həsr olunan III Beynəlxalq elmi konfransda birgə fəaliyyətin vacibliyi vurğulanıb

Aprelin 8-də Şamaxıda Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası (AMEA) Rəyasət Heyətinin, AMEA-nın Tarix İnstitutunun, Türkiyə Cümhuriyyəti Atatürk Araşdırma Mərkəzinin və rayon icra hakimiyyətinin birgə təşkilatçılığı ilə “Azərbaycan və Şərqi Anadoluda türk-müsəlman əhaliyə qarşı soyqırımları (1914-1920-ci illər)” mövzusunda III Beynəlxalq elmi konfrans işə başlayıb.

Çıxışlarda qeyd olunub ki, daşnaklar “böyük Ermənistan” yaratmaq xülyası ilə zaman-zaman işğalçılıq, qəsbkarlıq siyasəti yeridiblər. Əsrlər boyu, xüsusilə 1918-ci ildə ermənilər Bakıda, Qubada, Şamaxıda, Lənkəranda, Zəngəzurda, Qarabağda, Naxçıvanda, İrəvanda və digər şəhər və rayonlarımızda xalqımıza qarşı soyqırımı həyata keçirib, minlərlə insanı - qocanı, qadını, uşağı, gənci xüsusi amansızlıqla qətlə yetiriblər. Dünya tarixində 1914-1918-ci illərdə ermənilərin törətdikləri soyqırımları qədər dinc, silahsız əhalini, o cümlədən uşaqları, qadınları və qocaları amansızcasına, namusu və həsiyyəti alqınlaşdırılaraq ən qəddar üsullarla məhv edilməsi faktlarına təsadüf olunmur.

Sonra konfrans işini “Birinci Dünya müharibəsi illərində Qafqaz regionunda soyqırımları”, “Şimali Azərbaycanda türk-müsəlman əhaliyə qarşı soyqırımları (1918-1920-ci illər)” və “Şərqi Anadolu, Urmiya və Salmas bölgələrində türk-müsəlman əhaliyə qarşı soyqırımları (1914-1920-ci illər)” adlı üç bölmədə davam etdirib.

Bölmə iclaslarında Azərbaycan tarixçiləri ilə yanaşı, Albaniya, Almaniya, Türkiyə, Rusiya, Özbəkistan, Gürcüstan və Polşadan olan alimlər məruzələrlə çıxış ediblər. Mütəxəssislər erməni vəhşiliklərinin daha dəqiq və dolğun araşdırılması üçün birgə fəaliyyətin vacibliyini vurğulayıblar.

Konfransda birgə məqsədlə AMEA-nın Tarix İnstitutu ilə Rusiyanın bir sıra müvafiq elmi mütəxəssisləri arasında birgə araşdırmaların aparılmasına dair müqavilələr imzalanıb. Beynəlxalq elmi konfransda Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevə müraciət qəbul olunub.

Tədbir iştirakçılarında Azərbaycan Prezidentinin ictimai-siyasi məsələlər üzrə köməkçisi, tarix elmləri doktoru, professor Əli Həsənovun Azərbaycan, ingilis və rus dillərində nəşr olunan “Azərbaycanlılara qarşı etnik təmizləmə və soyqırımı siyasətinin mərhələləri” adlı kitabı paylanılıb.

Konfrans işini aprelin 9-da davam etdirəcək.

AZƏRTAC

Əvvəlcə konfrans iştirakçıları sözü ilə bağlı təşkil olunan məruzəyə baxış keçiriblər.

On ölkədən alimlərin qatıldığı beynəlxalq tədbirdə Azərbaycanın dövlət himni səsləndirilib, soyqırımı qurbanlarının xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad edilib.

Azərbaycan Prezidentinin ictimai-siyasi məsələlər üzrə köməkçisi Əli Həsənov Prezident İlham Əliyevin konfrans iştirakçılarına müraciətini oxuyub. Müraciətdə insanlığa qarşı törədilən cinayətlərin ən ağır sayılan soyqırımının dərinindən və hərtərəfli öyrənilməsinin mühüm əhəmiyyətə malik olduğu vurğulanır (*Müraciət qəzetin bugünkü nömrəsində dərc olunur*).

Konfransda çıxış edən Azərbaycan Prezidentinin ictimai-siyasi məsələlər üzrə

köməkçisi Əli Həsənov diqqətə çatdırıb ki, təkcə XX əsrdə azərbaycanlılar 4 dəfə - 1905-1906-cı, 1918-1920-ci, 1948-1953-cü və 1988-1993-cü illərdə soyqırımı və etnik təmizləmə siyasətinə məruz qalıb. Uzun illər gizlədilər, arxivlərdən məhv edilən soyqırım faktları, tariximizin qaranlıq səhifələri daha ətraflı araşdırılmalı, həqiqətlər dünya ictimaiyyətinə çatdırılmalıdır. Bu konfransın əhəmiyyətini vurğulayan Əli Həsənov qeyd edib ki, tədbir həm elmi, həm də siyasi baxımdan önəm daşıyır. Soyqırımına həsr edilən beynəlxalq elmi konfranslar gələcəkdə bu dəhşətli faciəni yaşayan digər bölgələrdə də keçirilməli, tarixi həqiqətlər üzə çıxarılmalı və dünya ictimaiyyətinə çatdırılmalıdır.

AMEA-nın vitse-prezidenti, akademik İsa Həbibbəyli çıxış edərək bildirib ki, XX əsrdə Azərbaycan xalqına və ümumən türklərə qarşı Şərqi Anadolu, Qafqaz və Orta Asiyada dəfələrlə ağır, dəhşətli soyqırımı və deportasiya siyasəti həyata keçirilib. Hazırda Azərbaycan alimlərinin əsas məqsədi ölkənin və xalqın real tarixini öyrənməkdən, saxta erməni təbliğatının qarşısını alınmasında və həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılmasından ibarətdir.

AMEA-nın Tarix İnstitutunun direktoru Yaqub Mahmudov deyib ki, 1914-1918-ci illərdə terrorçu-ekstremist erməni təşkilatlarının Azərbaycan və Şərqi Anadolunun türk-müsəlman əhalisinə qarşı törətdiyi qırqınlar dünya tarixində ən dəhşətli soyqırım-

larıdır. Ümummilli lider Heydər Əliyev “Azərbaycanlılara qarşı soyqırımı haqqında” 1998-ci il 26 mart tarixli Fərmanını xatırladan Y.Mahmudov vurğulayıb ki, bu sənəd tariximizin qaranlıq səhifələrinə işıq salan ilk rəsmi hüquqi sənəd kimi böyük əhəmiyyətə malikdir. Prezident İlham Əliyev Azərbaycanda baş verən soyqırımlarına dair araşdırmalara daim dəstək olur. Bu da tarixi obyektiv tədqiq etməyə imkan yaradır.

Plenar iclasda Şamaxı Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Asif Ağayev, Türkiyədən professor Selma Yel, Almaniya professor Johannes Rau, Rusiyadan İqor Turitsin, AMEA-nın Naxçıvan bölməsinin sədri, akademik İsmayıl Hacıyev və başqaları çıxış ediblər.